

**ACTA DE LA SESSIÓ DEL PLENARI DEL CONSELL MUNICIPAL DE COOPERACIÓ INTERNACIONAL PER AL
DESENVOLUPAMENT**

Saló de Cent, Ajuntament de Barcelona

29 de novembre del 2010

Al Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona, a les 18:30 hores del dia 29 de novembre del 2010, sota la Presidència de la Sra. Immaculada Moraleda i Pérez, es reuneix en sessió ordinària el Plenari del Consell Municipal de Cooperació Internacional per al Desenvolupament, amb el següent ordre del dia:

1. Benvinguda als nous membres del consell
2. Aprovació de l'acta del Plenari del 14 de juliol del 2010
3. Declaració del consell sobre els fets a Al Aaiun
4. Debat sobre seguretat i cooperació internacional
5. Balanç del pla de treball 2010 de la Direcció del Programa de Solidaritat i Cooperació Internacional. Tancament econòmic del 2010 i escenari pressupostari del 2011
6. Memòria 2010 del Consell de Cooperació
7. Seguiment sobre el terreny del projectes/programes subvencionats per l'Ajuntament de Barcelona
8. Valoració dels actes del Dia internacional contra la violència envers les dones (FCONGD)
9. Precs i preguntes.
10. Altres.

J. Vila

Hi concorren:

J

Sra. Immaculada Moraleda i Pérez, presidenta; Sra. Montserrat Benito, vicepresidenta del CMCID; Sr. Manel Vila Motllo, Comissionat d'Alcaldia de Cooperació, Solidaritat i Pau; grups polítics municipals: Sr. Ricard Martínez, d'ERC; Sra. Francia Vila de CiU; Sr. Alberto Villagrasa del PPC; tècnics municipals: Sr. Toni Pujol Vidal –gerència de Medi Ambient-, Sra. M. Luisa Aguado -Direcció d'Urbanisme- Rosa Bada- Direcció de Drets Civils-; Associació Consell de Cent: Sr. Enric Truñó i Lagares; Experts: Jordi Urgell García; Federació Catalana d'ONG per al Desenvolupament: Sr. Antonio Cabré Segarra; Sr. Emili Cardiel Herrera; Sr. Ramon Jané Pallàs; Sra. Carme Campdelacreu; Federació Catalana ONG pels Drets Humans: Elisabeth A. Lheure; Federació

Catalana ONG per la Pau: Sra. Neus Sotomayor; Consell cooperació dels Districtes: Sr. Jesús Auñón Palomar-
Districte de Sarrià-Sant Gervasi-, Sra. Carmen Egler Castillo- Districte de les Corts-, Sr. Frederic Bonache
Punzano –Districte de Sant Andreu-; Sr. Ceferino Alonso Alonso, en representació de CCOO-Catalunya;
Fundacions universitàries: Sr. Agustí Pérez de UPC; Col·legis professionals: Sr. Xavier de les Cuevas Bou,
Col·legi Oficial de Metges de Barcelona-; Sra. Alicia Oliver –Col·legi de Periodistes-; Associacions
d'immigrants: Sr. Javier Garcia Bonomi –Federació Fedelatina-, Sr. Ricardo Alarcón Vázquez –Federació
d'Entitats Peruanes; Entitats no federades: Sr. Ricard Sacristan Taule –Conductors Solidaris de Catalunya-, Sr.
Aitor Urquiola Pérez –GRAIN-; Sra. Pilar Riesco Mangas, Secretària.

Delegacions:

Sr. Josep Roca en el Sr. Manel Vila
Sra. Mònica Ximeno en el Sr. Emili Cardiel
Sra. Montserrat Mir en el Sr. Aitor Urquiola
Sr. Carles Requena en el Sr. Aitor Urquiola

Assisteixen com a convidats:

Sr. David Minoves, Director General de Cooperació Internacional i Ajut Humanitari de la Generalitat de
Catalunya,
Sr. Ramon Sanahuja, Cap de Serveis de Cooperació i Immigració de l'Ajuntament de Barcelona
Sra. Núria Salamé, presidenta d'ACAPS
Sr. Bernat Moreno, Director del FCCD
Sra. Judit Rifà, Barcelona Solidària, Ajuntament de Barcelona
Sra. Cecília Borràs, Consultora Trans

Han excusat la seva assistència en aquesta sessió:

Sr. Joaquim Mestre Garrido, Sr. Ignasi Cardelús, Sr. Josep Roca, Sr. Francesc Borrell, Sr. Teo Romero, Sra.
Araceli Vilarrasa, Sr. Alfons sancho, Sr. José Luis Diaz Torrevejano, Sr. Joan Serra Oliva, Sr. Francisco Neira
León, Sr. Eduard Vinyamata, Sr. Xavier López, Sr. Housni Chakir Tourouji, Sra. Marie Françoise Affoua Koimia,
Sra. Aina Gutiérrez, Sr. Carles Requena, Sr. Carlos Hornstein.

Actua com a secretària del Consell la Sra. Pilar Riesco.

1. Benvinguda als nous membres del consell

La Sra. Immaculada Moraleda dóna la benvinguda als nous membres del Consell que assisteixen per primera vegada al Plenari: Sra. Araceli Vilarassa de l'IMEB, en representació dels tècnics municipals; la Sra. Alicia Oliver, com a representant del col·legi de periodistes; i Jordi Urgell García, subdirector i investigador de l'escola de Cultura de la Pau de la Universitat Autònoma de Barcelona. S'informa de la baixa de la Sra. Anna Dionis com a membre del Consell ja que ha passat a ocupar una altra responsabilitat dins de l'Ajuntament de Barcelona.

Es presenta el llibre dels 15 anys de cooperació de l'Ajuntament de Barcelona que es lliura als assistents.

La Sra. Immaculada Moraleda recorda que en aquest dia es compleix un any del segrest dels tres cooperants catalans, que sortosament ha tingut un bon desenllaç.

2. Aprovació de l'acta del Plenari del 14 de juliol del 2010

S'aprova l'acta del Plenari del 14 de juliol sense esmenes.

3. Declaració dels consell sobre els fets a Al Aaiun

La Sra. Immaculada Moraleda dóna la paraula a la Sra. Núria Salamé, presidenta d'ACAPS, que llegeix la proposta de declaració:

Des de l'Associació Catalana d'Amics del Poble Sahrauí, volem demanar al Consell Municipal de Cooperació Internacional al Desenvolupament que s'arribi a un acord, per arribar a solucions efectives davant de la gravetat del conflicte del Sàhara Occidental.

El conflicte del Sàhara, ha mobilitzat a molts ciutadans de Barcelona, aquest any 2010, som cinc associacions de diferents Districtes de la Ciutat de Barcelona, Gràcia amb el Sàhara, Shandreu Solidari, Poblenou amb el Sàhara, Sàhara Horta i Sant Martí amb el Sàhara. Que des de l'any 1983 estem donant suport humanitari en diferents projectes al Poble Sahrauí.

EXPOSICIÓ DELS FETS,

A inicis d'octubre d'aquest any, milers de sahrauís van sortir de les ciutats ocupades del Sàhara Occidental i van començar a organitzar un campament de protesta contra la sistemàtica política marroquí d'exclusió i marginació. Les seves reivindicacions eren de caràcter social: dret a la llibertat d'expressió, dret a l'educació, dret a una vivenda digna, dret a un lloc de treball, i dret a una assistència sanitària.

El govern del Marroc com a resposta en primer lloc va assetiar amb unitats de les forces armades el Campament per la Dignitat "Gdeim Izik", produint-se nombroses agressions indiscriminades i causant la primera mort en un menor de 14 anys i posteriorment el dia 8 de novembre, varen assaltar i desallotjar amb violència el campament. Aquesta agressió s'ha vist acompanyada per la repressió posterior a les ciutats de l'Aaiun, Smara, Bojador, Dajla.

El campament estava integrat per més de 2.000 haines i 20.000 sahrauís, compost per famílies senceres i civils desarmats, en actitud no violenta i decidida per denunciar aquesta marginació social i econòmica del Poble Sahrauí a la seva pròpia terra. Aquestes agressions s'han vist acompanyades per la ocupació i la destrucció de les cases sahrauís, sobretot a la ciutat de l'Aaiun, de detencions arbitràries per part de la policia i exèrcit marroquí i agressions dels colons marroquins a propietats i ciutadans sahrauís.

Aquesta agressió ha deixat més de 30 morts entre els civils sahraus, més de 150 detencions i un nombre molt elevat de desapareguts, segons fons de Peter Bouckaert de Human Rights Watch. En mig d'aquesta barbàrie el govern del Marroc fuig de les seves responsabilitats, amagant aquests fets a la comunitat internacional.

Uns incidents que, malauradament, s'afegeixen a una llista molt llarga dins d'un conflicte, el del Sàhara Occidental, que ja fa massa temps que dura. En els darrers 20 anys s'han negociat diversos plans de pau i s'han proposat diverses vies per a solucionar el conflicte però, finalment, no han acabat mai essent assumides pel Marroc.

L'actitud de la comunitat internacional, la Unió Europea i el Govern Espanyol no és prou decidida. Per tant, demanem, com la millor garantia per la Pau la suma d'esforços i el seu compromís amb l'àmbit internacional, vers el relleu de les opcions de diàleg que han de permetre una resolució justa del conflicte.

La confusió i la manca de dades només es poden solucionar garantint l'exercici del dret de la llibertat de premsa. Cal que els mitjans de comunicació, a més d'observadors internacionals, puguin entrar lliurement i conèixer sobre el terreny el què ha passat, com ha passat i què continua passant.

PER TOT AIXÒ INSTEM,

Als membres del Consell Municipal de Cooperació Internacional al Desenvolupament de l'Ajuntament de Barcelona a adoptar una posició inequívoca a favor de la resolució definitiva i justa d'aquest conflicte. I a fer servir totes les vies al seu abast per tal d'aconseguir una condemna d'aquests atacs i el impuls d'una nova fase negociadora entre el govern marroquí i el poble sahrauí així com exigir el compliment de les resolucions aprovades en el marc de les Nacions Unides sobre el conflicte per ambdues parts.

La presidenta obre torn de paraules.

El Sr. Emili Cardiel, en nom de la FCONGD, proposa que en el quart paràgraf no es mencionin el nombre de morts ja que les dades no es consideren fiables. Proposen substituir la frase "Aquesta agressió ha deixat més de 30 morts entre els civils sahraus," per "Aquesta agressió ha deixat un nombre indeterminat de morts entre els civils sahraus".

La Sra. Francina Vila, en nom de CiU, expressa el suport a la declaració pel compromís que té el grup municipal que representa amb les llibertats fonamentals i els drets humans, i per defensar el compliment dels acords presos en el marc de les Nacions Unides.

Es procedeix a la votació de la proposta d'ACAPS incorporant la següent modificació: substituir la frase "Aquesta agressió ha deixat més de 30 morts entre els civils sahraus," per "Aquesta agressió ha deixat un nombre indeterminat de morts entre els civils sahraus", a proposta de la FCONGD.

S'aprova per unanimitat recolzar la declaració proposada per ACAPS davant els fets ocorreguts al Campament per la Dignitat "Gdeim Izik, introduint l'esmena de la FCONGD.

4. Debat sobre seguretat i cooperació internacional

El Sr. Manel Vila explica que la decisió d'incloure aquest punt en el Plenari es va prendre a la Comissió de Cultura, Educació i Benestar Social celebrada el 20 de setembre de 2010. En aquesta comissió es va produir un debat entre els grups municipals arrel de l'alliberament dels segrestats a Mauritània. Es va manifestar el compromís de col·laborar amb les altres administracions, en especial la de la Generalitat, per garantir que els projectes solidaris compleixin els estàndards de seguretat i salvaguarda de la integritat física del voluntaris i/o treballadors en l'àmbit de la cooperació. És per aquest motiu que s'ha convidat el Sr. David Minoves, perquè expliqui les diferents actuacions que s'han dut a terme.

El Sr. David Minoves agraeix la invitació i inicia la seva intervenció amb algunes reflexions:

Avui fa un any del segrest dels tres cooperants de Barcelona Acció Solidària a Mauritània. Aquest esdeveniment ha contribuït a posar sobre la taula tres debats que fa temps que des de la cooperació catalana estem plantejant donat el seu impacte mediàtic i personal:

- El risc a una creixent securització de l'ajut i la cooperació al desenvolupament.
- La necessitat objectiva de professionalitzar el sector
- La necessitat que les agències de cooperació i els organismes públics de cooperació ens dotem d'eines per fer front als riscos inherents a les realitats amb les que estem treballant

Respecte el primer punt, entenem securització de l'ajut com l'exageració d'uns aspectes de seguretat no propis del concepte de seguretat humana desenvolupat pel PNUD de les Nacions Unides sinó per un concepte més antic de la securització. Des del famós 11 de setembre, es detecta una creixent securització. En els darrers anys, es detecta la incorporació d'un objectiu en aquesta ajuda oficial al desenvolupament de la prevenció, la lluita contra el terrorisme i la seguretat en les estratègies d'ajuda internacional dels grans donants, especialment dels EUA. En aquesta línia, es constata una certa reorientació d'aquesta ajuda oficial al desenvolupament mundial cap a zones com l'Iraq, Afganistan, Pakistan o altres Estats fràgils. També un creixent èmfasi en la reforma del sector de la seguretat en els programes de cooperació bilateral, adreçats a les capacitats institucionals i de governança d'alguns d'aquests països. Davant d'això és evident que cal un retorn a una concepció de seguretat humana més restringida. Fins ara hi ha hagut una deriva cap a una seguretat humana més restringida i Estatalista que s'allunya d'un enfocament de garantia de drets que és el més propi del programa de les Nacions Unides per el desenvolupament i que a més és comú a la major part dels actors internacionals en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament.

Aquesta concepció té el risc de fomentar dues dinàmiques sobre les quals cal estar alerta. En primer lloc, arraconar els models que plantegen una cooperació transformadora. És a dir, un model basat en un enfocament de drets, que treballa per intentar canviar les causes estructurals de la pobresa i que situa al centre de la seva acció la lluita contra les desigualtats. En canvi apareix una nova visió que incorpora com a eix central l'ajut a la seguretat i la lluita contra el terrorisme i malauradament subordina altres objectius com la protecció i defensa dels drets humans, les llibertats, l'equitat entre homes i dones, o la sostenibilitat socio-econòmica i ambiental. A més, apareixen com a protagonistes els exèrcits com agents proveïdors de cooperació al desenvolupament. És a dir, agents que acompanyen per garantir aquesta seguretat en el concepte de securització en zones de conflicte o contextos d'inseguretat i, en aquest sentit, aquests nous actors que fan aquestes funcions faciliten la retirada dels actors de cooperació.

Justament fets com el segrest dels cooperants a Mauritània, podrien contribuir a donar arguments als que defensen aquest model que pretén imposar-se i que suposa en alguns contextos que els exèrcits vagin substituint els actors tradicionals en l'àmbit de la cooperació tot aplicant una lògica de provisió d'ajut material més que garantia de seguretat de drets, seguretat humana.

Vinculat a l'emergència d'aquest fenomen, però no només per això, encara es fa més evident la necessitat d'una major professionalització del sector, professionalització amb matisos. En primer lloc, al posar la solidaritat com un valor fonamental per organitzar la vida en societat, per tant, la solidaritat exigeix també la implicació de la ciutadania. Aquesta solidaritat es pot manifestar de moltes maneres: en la vida quotidiana, amb el voluntariat, o també en l'àmbit de la professionalització. És a dir, la professionalització, sigui al sud o sigui al nord, reclama qualitat, estructura, planificació, un discurs i una coherència, unes capacitats per dur a

terme propostes que s'han planificat prèviament És important mantenir la coherència, les accions de solidaritat han de ser solvents, coherents, planificades i, per tant, han de respondre a una voluntat prèviament fixada i no han de ser fruit de l'atzar. Per tant, és evident la necessitat de fer el salt cap a la professionalització, han de ser accions sostenibles que contribueixin efectivament a transformar la realitat. Les entitats que es dediquen a la solidaritat poden, i és desitjable, disposar de personal voluntari però l'estructura ha de ser professional. I entenem que per dur a terme una cooperació de qualitat, transformadora que pugui actuar sobre les causes estructurals que generen pobresa, es necessita formació, temps i professionalització.

Aquesta professionalització no implica despolitització de la cooperació, entenent que la cooperació al desenvolupament és un procés polític. Tenim el cas de l'aprovació de l'estatut del personal cooperant ara fa pocs anys a l'Estat espanyol, que suposa un pas endavant en el reconeixement i la institucionalització de la cooperació al desenvolupament com un espai professional i alhora contribueix a objectivar els drets de les persones que hi treballen. L'Agència Catalana per el Desenvolupament té, per exemple, com una de les seves prioritats la millora de les capacitats dels actors públics i privats de la cooperació catalana, es treballa amb els actors i els organismes de segon grau, les federacions i coordinadores d'ONG's, per enfortir les capacitats institucionals, organitzatives i humanes del sector de la solidaritat a Catalunya.

Davant d'aquestes reflexions, amb quines eines ens podem dotar per fer front als riscos que comporta el treball en el terreny en països en una situació de seguretat precària? A mesura que hem anat treballant a Catalunya una política pública de cooperació, ens hem anat dotant d'eines. Això respon a una triple lògica, perquè cada cop és més complexa l'actuació que estem desenvolupant i cada cop és més difícil actuar a segons quins països i quines realitats. Per tant, la comprensió de la complexitat de la realitat on es treballa és un fet fonamental. En segon lloc, hi ha una creixent voluntat per part de tots els actors d'avançar cap a aquesta professionalització del sector. I, en tercer lloc, perquè hi ha un compromís de polítiques públiques a diferents nivells: el Parlament de Catalunya va aprovar el Pla Director de Cooperació al Desenvolupament on s'incorpora el compromís de la millora de les capacitats dels actors de la cooperació catalana.

Per totes aquestes raons, i altres com la creixent alarma social de les condicions amb les que estan treballant o poden treballar alguns dels actors de la cooperació catalana a l'exterior, l'Agència Catalana per al Desenvolupament acaba de signar un conveni amb la Fundació per els Estudis de Prevenció i Seguretat Integral. Aquesta és una fundació privada sense ànim de lucre adscrita a la Universitat Autònoma de Barcelona, que té com a missió la promoció de la docència, la investigació i la transferència tecnològica en temes que inclouen diversos aspectes i àmbits jurídics, científics i tècnics, com per exemple, la protecció civil dins les catàstrofes. La col·laboració consisteix en dos encàrrecs: un estudi del context, descripció i anàlisi per a possibles mesures d'autoprotecció dels cooperants per tal d'identificar riscos i sensibilitzar a les entitats de cooperació de manera que puguin desenvolupar la seva tasca amb el màxim de seguretat possible minimitzant al màxim els perills que envolten la seva tasca. En segon lloc, un disseny d'un model de sistema de qualitat per l'aplicació de mesures d'autoprotecció dels cooperants. S'ha de construir un sistema de gestió de les mesures d'autoprotecció com una eina per a la definició de polítiques de seguretat amb l'objectiu d'augmentar la formació i la seguretat dels cooperants, la planificació i el monitoratge dels riscos i l'aplicació de mesures d'autoprotecció també per les entitats. Això implicarà un treball de recerca i d'elaboració d'un manual de mesures d'autoprotecció, per una banda, i també l'elaboració d'un manual de gestió de riscos en projectes de cooperació, a banda d'una certificació de qualitat de les mesures d'autoprotecció, entre d'altres coses. Això permetrà dotar d'eines als cooperants, dotar d'eines i reflexió a les entitats, i, especialment a l'administració, dotar-la de mecanismes per garantir que realment es podrà respondre en aquests riscos.

Finalment, tres idees des de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament:

Fa molt que venim reflexionant sobre aquestes qüestions i fets com el de la caravana de Barcelona Acció Solidària el que fa és emfatitzar més la necessitat del sector de dotar-nos d'eines. Aquesta reflexió la vam fer en un Consell de Cooperació fa molt poc temps i, certament, la majoria dels presents no n'havíem estat protagonistes però la major part n'èrem conscients de com ens afectava en la percepció de la ciutadania sobre com estaven treballant en el sector de la cooperació i tot i no ser-ne protagonistes, ens acabava afectant. Això és una realitat i per tant cal encarar-la.

En segon lloc, les eines que volem desenvolupar en el marc d'aquest conveni van adreçades a millorar les capacitats de tots els actors de la cooperació catalana, tant les ONG's com d'altres actors. Poden servir també pels nous actors que s'han incorporat més tard en l'àmbit de la cooperació com són els sindicats, les universitats, les organitzacions empresarials, i la pròpia administració de la Generalitat, de fet nosaltres tenim representants de l'Agència Catalana de Cooperació a l'exterior que també serien beneficiaris d'aquestes recomanacions perquè a mesura que augmentem les iniciatives en països en situació de risc augmenta també la necessitat de donar resposta a aquest anhel.

Finalment, dir que divendres mateix varem tenir una reunió amb els nous responsables de la ONG Barcelona Acció Solidària i ens varen demanar col·laborar en el canvi organitzatiu de cultura de funcionament de la pròpia organització. Nosaltres ens vam comprometre a acompanyar aquest procés, a fer-ho amb col·laboració i coordinació amb la resta d'administracions públiques, en primer lloc i especialment amb l'Ajuntament de Barcelona, però també amb l'administració general de l'Estat. Evidentment, fruit de les eleccions d'ahir som conscients de que hi haurà un canvi de govern i, per tant, també el què farem serà facilitar que aquest compromís es pugui mantenir fins el final. Som conscients de que la nostra responsabilitat, no només la de la Generalitat sinó d'altres administracions públiques, pel que fa a accions que no sempre han rebut finançament de la pròpia administració és relativa. Però la ciutadania no entendria que no actuéssim de manera responsable acompanyant canvis organitzatius ja que no deixen de ser actors de la cooperació catalana i en la cooperació catalana tots estem cridats a col·laborar per la millora de la qualitat i de la transformació cap a l'eficàcia.

La Sr. Immaculada Moraleda obre el torn de paraules.

La Sra. Francina Vila agraeix l'exposició del Sr. David Minoves i expressa el desig de que les relacions entre l'Ajuntament de Barcelona i l'Agència Catalana no quedin en aquesta intervenció sinó que serveixi per treballar en la mateixa línia i que tots els agents de la cooperació catalana se'n puguin beneficiar. La Sra. Francina vol matisar que la resolució que CIU va presentar plantejava dos eixos de debat. El primer debat, és el que s'ha parlat avui: la necessitat de pensar com ha de funcionar la seguretat dels cooperants, però també es fonamentava en la idea de la necessitat que tots aquells projectes que s'impulsin des de l'Ajuntament de Barcelona siguin coneguts per tots aquells actors que ja fa molt de temps que esteu participant en el món de la cooperació. Per nosaltres és important que qualsevol iniciativa, encara que sigui impulsada per l'Ajuntament de Barcelona, tingui en compte l'experiència de les iniciatives privades o entitats i que entre tots decidim quines són les polítiques de cooperació d'aquest Ajuntament i, sobretot, que estiguin sotmeses al nostre Pla Director, al Pla de Treball i que siguin discutides en aquest Consell.

El Sr. Ramon Jané, en representació de la FCONGD, agraeix la reflexió del Sr. Minoves i la introducció d'aquest punt ja que és un tema sensible per les organitzacions que treballen a terreny i estan exposades a situacions difícils. Subratlla la importància d'incorporar a les nostres polítiques plans de seguretat i tenir una cultura de seguretat. Des de la Federació s'ofereixen a treballar, participar, debatre i reflexionar, ja que moltes de les entitats que en formem part en tenen experiència i poden aportar elements a la reflexió, bé en el marc de la permanent del consell o en l'espai que la presidència consideri oportú.

El Sr. Manel Vila manifesta el compromís de poder aplicar els resultats de l'encàrrec que l'ACCD ha fet a la Fundació per els Estudis de Prevenció i Seguretat Integral i introduir-ho en el Pla Director. També vol fer una